

**Christen
Unie**

**Naar een
drugsvrije
samenleving**

Inleiding

Drugs maken veel kapot. Dat er serieuze gezondheidsrisico's en maatschappelijke kosten aan gebruik van drugs kleven, daarover zijn de meeste mensen het wel eens. Maar als het gaat om de aanpak ervan, is dat niet zo. Legalisering is daar niet het antwoord op. En ook een aanpak waarbij alleen maar aandacht is voor repressie, is geen oplossing voor deze complexe problematiek. De ChristenUnie komt in dit stappenplan daarom met een ander perspectief waarin we met oog voor kwetsbare mensen, een drugsvrije samenleving als stip op de horizon zetten.

Drugs hebben grote impact op de gezondheid van het individu (zie kader 1) en brengen forse maatschappelijke schade met zich mee (zie kader 2). Maar er is meer. Het gebruik van drugs lijkt in bepaalde omgevingen en in bepaalde groepen in Nederland sterk genormaliseerd.⁶

Volgens de Nationale Drugsmonitor (2019) van het Trimbos-instituut hadden in 2018 zo'n 1,02 miljoen Nederlanders ooit weleens cannabis gebruikt, waarvan er zo'n 170.000 het risico liepen op problematisch gebruik. Zo'n 220.000 Nederlanders heeft ooit cocaïne gebruikt en zo'n 380.000 ooit XTC.

Wetenschappelijke evaluaties van bijvoorbeeld regulering van cannabis, plaatsen serieuze vraag- en uitroeptekens bij legalisering. In bijvoorbeeld een onderzoek¹ van het Trimbos Instituut uit 2017 naar cannabisregulering in de Verenigde Staten, wordt genoemd dat een groot aantal maatregelen nodig blijken te zijn om schade voor volksgezondheid, maatschappij en milieu te voorkomen. Daarnaast laat dit onderzoek zien dat in het geval van cannabisregulering een lager "waargenomen risico" ten aanzien van cannabis bij burgers leidt tot een hoger gebruik. Met andere woorden: normalisatie is een niet mis te verstane factor in verhoging van het druggebruik en uitbreiding van drugsproblematiek.

Verder laat onderzoek zien dat kwetsbare mensen aan de onderkant van de maatschappij bovengemiddeld worden getroffen door de negatieve gevolgen van drugsgebruik en dat

Iedere werkdag overlijdt iemand aan het gebruik van harddrugs.¹ 30.000 mensen zijn in behandeling voor een verslaving aan middelen als cannabis (10.800), heroïne (9.093) en cocaïne (3.866).² We worden in de media opgeschrikt door berichten dat 12-jarigen designerdrugs op internet bestellen en opsnuiven³ en pillen die rondgaan in het klaslokaal.⁴

elementen als armoede en sociale uitsluiting risicofactoren zijn voor het ontwikkelen van een verslaving. In die zin leidt normalisering tot heel andere effecten in verschillende lagen van de bevolking. Tot slot is ook het Strategisch Beraad Ondernijning helder over de gevolgen van legalisering voor drugscriminaliteit: die zal hier niet of nauwelijks door afnemen.²

Aan de andere kant, is drugsgebruik in Nederland dusdanig wijdverspreid en genormaliseerd dat een War on Drugs – waar enkel repressie het antwoord is – ook niet het volledige antwoord zal kunnen bieden. Zeker, het is nodig om zware drugscriminelen te vervolgen, maar het mag niet de enige focus zijn. Daarmee reduceren we de maatschappelijke problemen onder jonge mensen en in kwetsbare buurten, als iets wat met een simpele wet zou zijn op te lossen.

¹ <https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1541-cannabisregulering-in-de-verenigde-staten>

² <https://www.njb.nl/media/3919/pactvdrochtsstaat.pdf>

De politie geeft aan dat drugs de samenleving de helft van de politietijd en de justitiebegroting kosten⁵; dat is zo'n 7 miljard euro per jaar. De zorgkosten op basis van de genoemde cijfers zouden voor de ggz uitkomen op tussen de 800 en 900 miljoen euro per jaar (waarbij andere zorgkosten vanwege ziekenhuisbezoek, ongelukken en dergelijke nog niet is meegenomen). Volgens de Nationale Drugsmonitor (2019) van het Trimbos waren er in 2018 20 liquidaties die in verband worden gebracht met drugscriminaliteit. Er werd 40 duizend kilo cocaïne in beslag genomen. En werden ruim 3900 hennepwekerijen geruimd. 1 op de 5 gedetineerden zit vanwege een aan de Opiumwet gerelateerd vergrijp, 1 op de 4 heeft een delict gepleegd als gevolg van middelengebruik. 25% van de Nederlanders ervaart overlast vanwege drugshandel of drugsgebruik in zijn of haar eigen leefomgeving. In 2019 zijn er 191 drugsdumpingen aangetroffen. De politie constateert dat per dumping grotere hoeveelheden werd gedumpt en dat drugs ook middels bodem- en oppervlaktewater wordt gedumpt.

Legalisering, of enkel harde repressie, zien we dus niet als begaanbare wegen. Daarom pleit de ChristenUnie voor een ander perspectief. Als antwoord op het complexe en wijdverspreide drugsprobleem, past alleen een integrale aanpak, waarbij de drugsvrije samenleving onze stip op de horizon is.

In de vele gesprekken die we sinds februari 2020 hebben gevoerd met ex-verslaafden, ex-drugscriminelen, burgemeesters, officieren van justitie, ouders, dokters, onderzoekers, politie, verslavingsdeskundigen en hulpverleners, kwamen drie voor drugsbeleid gangbare pijlers naar voren:

- Zorgen voor minder (toegankelijk) aanbod. Het terugdringen van het aanbod van drugs: *supply reduction*.
- Zorgen voor minder gebruik. Het terugdringen van het gebruik van drugs: *demand reduction*.
- Zorgen voor minder schade. Het terugdringen van de gezondheidsschade en maatschappelijke schade: *harm reduction*.

Van oudsher is er in Nederland veel aandacht voor het terugdringen van gezondheidsschade. Denk aan de vele websites die voorlichting geven over op welke wijze drugs met de minste risico's kunnen worden gebruikt, of het testsysteem waarmee de veiligheid van pillen kan worden getest (DIMS).

In NRC Handelsblad wijst Trimbos-onderzoek Esther Croes op een groot gevaar van deze invalshoek: het waarschuwen voor de gevaren van drugsgebruik zelf, wordt door de focus op het voorkomen van gezondheidsschade soms te veel uit het oog verloren. Over reguleren van drugs met gecontroleerde productie staat in datzelfde interview: "Het verbetert niet de kwaliteit, want drugs in Nederland zijn al nauwelijks vervuild. Wel geeft dit het signaal af dat gedoogde of gelegaliseerde drugs minder gezondheidsrisico's hebben. „Dan zal gebruik toenemen, terwijl de risico's even groot blijven. Dat kan niet anders dan leiden tot meer acute gezondheidsincidenten en meer gebruikers die verslaafd raken."³

Ook voor de eerste pijler, het terugdringen van aanbod, is de laatste jaren meer aandacht gekomen. Ondernijning en de ontwrichtende werking hiervan op de samenleving en met name kwetsbare gemeenschappen, wordt breed onderkend. Het Strategisch Beraad Ondernijning heeft onder leiding van Peter Noordanus in 'Een Pact voor de Rechtsstaat' waardevolle voorstellen gedaan om drugscriminaliteit te bestrijden en de internationale spilfunctie van Nederland tegen te gaan.

In het pact wordt ook bepleit dat er, in navolging van tabak en alcohol, een vergelijkbare strategie moet komen voor het terugdringen van

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/10/07/drugs-zetten-naast-justitie-ook-gezondheidszorg-onder-druk-a3975856>

drugsgebruik. Daarbij moet niet enkel worden blindgestaard op gebruikers, maar naar de brede sociale omgeving.

Voor de terugdringing van schade als gevolg van drugsgebruik en de terugdringing van de aanvoer van drugs, zijn concrete stappen gezet en beleidsopties helder. Maar wij willen verder gaan. Om écht stappen te zetten naar een drugsvrije samenleving, zal ook het terugdringen van gebruik de volle aandacht moeten hebben.

De ChristenUnie doet 34 voorstellen die ons op weg kunnen helpen naar een drugsvrije samenleving. Niet vanuit de illusie dat met één wet, of één Haagse maatregel, drugs de wereld uit zijn – maar wel vanuit de overtuiging dat verandering begint met het zetten van een stip op de horizon en het nemen van eerste betekenisvolle stappen.

De voorstellen doen we in acht verschillende richtingen:

- **Richting een drugsvrije generatie**, gericht op onze jongeren.
- **Gezonde keuzes**, over een overheid die drugsgebruik ontmoedigt.
- **Weten wat er aan de hand is**, zodat we scherpe stappen kunnen blijven zetten.
- **Een veilige straat**, want ook het straatbeeld zal veranderen.
- **Een nieuw normaal**, waar gepaste en effectieve handhaving bij hoort.
- **Nederland en de wereld**, we moeten af van het imago van de drugsschuur van de wereld.
- **Opkomen voor wat kwetsbaar is en rechtvaardiger straffen**, om drugscriminaliteit in kwetsbare wijken en buurten tegen te gaan.
- **Blijven bewegen naar een drugsvrije samenleving**, zodat die stip op de horizon steeds dichterbij kan komen.

1: <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/iedere-werkdag-sterft-er-iemand-door-harddrugs-dat-zijn-262-slachtoffers-per-jaar/>

2: <https://www.jellinek.nl/vraag-antwoord/hoeveel-mensen-zijn-verslaafd-en-hoeveel-zijn-er-in-behandeling/>

3: <https://www.omroepgelderland.nl/nieuws/2478819/Zorgen-om-legale-drug-Poes-We-vinden-kinderen-van-15-laveloos-op-straat>

4: <https://nos.nl/artikel/2326997-pillen-laten-rondgaan-in-een-etui-drugs-dealen-op-de-middelbare-school.html>

5: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-echte-prijs-van-drugs-van-natuurschade-tot-mensenlevens~bd18b856/>

6: <https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/blog/is-er-sprake-van-normalisering-van-drugsgebruik>

Richting een drugsvrije generatie

Cultuurverandering begint bij jonge mensen, zij hebben de toekomst. En zij zijn ook kwetsbaar, voor gevolgen van gebruik en om ten prooi te vallen aan drugscriminelen. We gunnen volgende generaties een gezonde start en daarom stellen we voor:

1. Een brede preventieaanpak.

Voorkomen van drugsverslaving onder jonge mensen gaat over meer dan het individu. Daar is de gemeenschap voor nodig. In verschillende gemeenten lopen pilots met het IJslandse model⁴, in nog veel meer gemeenten wordt gewerkt met de "gezonde school aanpak". Beide aanpakken gaan uit van een integrale preventieaanpak. We willen dat iedere gemeente komt met een brede aanpak, waarin samen met scholen, preventiepartijen, sportclubs, kerken en ggz-partijen gekomen wordt tot een plan wat aansluit bij de uitdagingen van de desbetreffende gemeente. De pijlers monitoring, ouderbetrokkenheid, positief schoolklimaat en zinvolle vrijetijdsbesteding, vormen hierbij de basis voor het terugdringen van middelengebruik onder jongeren.⁵ Het Rijk ondersteunt gemeenten hierbij en er komt subsidie beschikbaar voor interventies gericht op de lokale gemeenschap en subsidie voor verder onderzoek hiernaar.

"Ik stond vorige week voor een 3 VWO klas. Omdat we niet met een 'wijzend vingertje' komen over wat jongeren wel of niet mogen doen, krijgen we de kans om een eerlijk gesprek te hebben. Soms verbaast het de school hoe eerlijk leerlingen zijn over het gebruik van middelen. Zo ook in deze klas. Er waren drie leerlingen die regelmatig blowen en één leerling die regelmatig XTC slikt als ze naar feesten gaat."

Rob, trainer bij Stichting Chris en Voorkom!

<https://voorkom.nl/2019/02/15/een-eerlijk-gesprek-over-verslavende-middelen/>

2. Drugsvrije scholen

Er zijn zorgelijke signalen over de toename van drugsgebruik en drugshandel op middelbare scholen en mbo-instellingen. Het afgelopen jaren luidden verschillende scholen al de noodklok.⁶ We willen onderwijsinstellingen helpen om hier goed mee om te gaan. Daarom moet er een landelijke aanpak komen om drugsgebruik én drugshandel op scholen tegen te gaan. Hierin is ook oog voor het ronselen van jongeren door drugscriminelen.

3. Houd afstand

Verschiedende gemeenten hebben al een minimumafstand tussen scholen en coffeeshops. Zo'n minimumafstand moet in het hele land de norm zijn. Daarom komt er een landelijk geldend afstandscriterium voor coffeeshops en de afstand tot basisscholen, middelbare scholen en mbo-instellingen.

4. Geen tieners in de coffeeshop

In aanloop naar een verder verbod op drugsbezit, wordt de leeftijdsgrens voor aankoop van momenteel gedoogde drugs verhoogd naar 21 jaar.

⁴ Edam-Volendam, Amersfoort, Hardenberg, samenwerkingsverband Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden), Súdwest-Fryslân, Texel en Urk.

⁵ <https://www.trimbos.nl/docs/8f7d09f6-2fce-411b-ac40-9dc5faaccb75.pdf>

⁶ <https://nos.nl/artikel/2322862-steeds-meer-blowende-jongeren-arnhemse-scholen-luiden-noodklok.html>

& <https://nos.nl/artikel/2326997-pillen-laten-rondgaan-in-een-etui-drugs-dealen-op-de-middelbare-school.html>

Gezonde keuzes stimuleren

Woorden en beelden hebben kracht, ook wanneer die van de overheid komen of op televisie en internet verschijnen. Daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan. De overheid heeft met voorlichting een belangrijk instrument in handen, om gebruik van drugs te ontmoedigen, daarom stellen we voor:

1. Publiekscampagne over drugs

Gebruik van drugs brengt altijd gevaar met zich mee. We omarmen de aanbeveling uit het Pact voor de Rechtsstaat om naast de campagnes voor het tegengaan van gebruik van alcohol en tabak, ook publiekscampagnes voor het tegengaan van drugsgebruik op te stellen. Daarbij moet zorgvuldig te werk worden gegaan om een averechts effect te voorkomen. Gedacht kan worden aan campagnes specifiek gericht op bestaande gebruikers, of juist op mensen in hun directe omgeving. Campagnes zouden landelijk kunnen zijn, maar ook lokaal (denk aan theatervoorstellingen waar ervaringsdeskundigen hun verhaal vertellen). Bij de invulling en uitwerking van deze campagnes, maken we gebruik van de expertise van bijvoorbeeld het Trimbos Instituut en Stichting Chris en Voorkom!.

2. NO-vember

Naast Dry January en Stoptober, organiseren we een maand waarin mensen die reeds drugs gebruiken, worden gestimuleerd in elk geval een maand af te zien van drugsgebruik.

3. Geen drugs promotie op televisie en online

Net als voor alcohol en roken willen we dat er duidelijkere regels komen voor media-uitingen op televisie en online waarin gebruik van drugs een plek heeft. Gebruik mag hier niet in programma's worden aangemoedigd of genormaliseerd. Daarnaast mogen deze uitingen zich in elk geval niet richten op minderjarigen of op een internationaal publiek. Dat betekent ook wat voor online vertaalde of ondertitelde programma's waarin drugs worden uitgetest, en gebruik mogelijk zelfs wordt aangemoedigd.

Weten wat er aan de hand is

Of het nu gaat om drugsdoden, drugsverslaving of juist gevolgen van drugs voor milieu, in het verkeer en criminaliteit: we weten nog te weinig. Om effectief stappen te kunnen blijven zetten moet de onderste steen boven komen, ieder jaar weer. Het is belangrijk dat we zicht hebben op de verwoestende gevolgen van drugs voor onze maatschappij, daarom stellen we voor:

1. Middelengebruik in beeld

De meest recente en vindbare cijfers over mensen die in behandeling zijn voor een drugsverslaving zijn vijf jaar oud. Dat werkt niet. Om goede en gerichte maatregelen te kunnen treffen moeten we beschikken over actuele cijfers. De wet om deze gegevens weer te kunnen verzamelen moet zo snel mogelijk worden aangenomen en in de praktijk worden gebracht. De jaarlijkse Nationale Drug Monitor van het Trimbos wordt uitgebreid met cijfers over de impact op de verslavingszorg, en medische zorg.

2. Cijfers over drugsslachtoffers

Momenteel worden alleen de acute doden ten gevolge van drugs geregistreerd. Vorig jaar gaf het Trimbos-instituut aan dat we daarmee slechts het topje van de ijsberg in beeld hebben.⁷ We geven het Trimbos daarom opdracht om een methode te ontwikkelen waarbij, net als bij alcohol en tabak reeds gebeurt, ook de slachtoffers van ziektes die het gevolg zijn van drugsgebruik worden geregistreerd.

3. We brengen ook overige kosten van drugs aan het licht

Als samenleving betalen we een hoge prijs voor de gevolgen van drugs. Drugs maken mens en natuur kapot. Jonge mensen die verslaafd raken of zelfs overlijden. Liquidaties op klaarlichte dag. En dodelijke auto-ongelukken na lachgasgebruik. Ook dumpingen van drugsafval in natuurgebieden, of restchemicaliën die uit een rijdende vrachtwagen worden gegoten, zorgen voor schade aan onze leefomgeving. Het Trimbos-instituut concludeert⁸ dat helder in kaart brengen van de gevolgen van drugs, de drempel om drugs voor het eerst te gebruiken kan verhogen. Daarbij hebben niet alleen algemene cijfers, maar ook cijfers over de impact van individueel drugsgebruik effect. Daarom gaan we de brede maatschappelijke kosten van drugs in Nederland in kaart brengen, en zetten we dit ook in voor overheidscommunicatie.

4. Nationaal rapporteur verslavingen

Er komt een nationaal rapporteur die jaarlijks verslag doet van de strijd tegen verslaving, waaronder drugsverslaving, mensen die risico lopen op verslaving, en de gevolgen zoals hierboven beschreven. Zo maken we de maatschappelijke effecten en kosten van verslavingen inzichtelijk.

⁷ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/4609571/drugsdoden-nederland-10-procent-trimbos>

⁸ <https://www.trimbos.nl/docs/c8e94ba3-e2ea-4a9c-801d-6d4a7be608e4.pdf>

Een veilige straat

Lachgas, cannabis, of designerdrugs: het is in de winkel en in webshops te koop. Het verhogen van de drempel om drugs te kopen, draagt bij aan het verminderen van drugsgebruik. Daarom stellen we voor:

1. Van het lachgas af

Het reeds aangekondigde verbod op lachgas wordt op korte termijn bekrachtigd. In navolging van Arnhem en Den Haag kunnen gemeenten vooruitlopend op dit verbod al belangrijke stappen zetten, zoals het verbieden van bezit en verhandelen van lachgas op specifieke plekken.⁹

2. Verbod op designerdrugs

Ook designerdrugs moeten onder de Opiumwet gaan vallen. Nieuwe psychoactieve stoffen worden op de lijst van verboden middelen gezet. Als criminelen weer wat nieuws verzinnen door de samenstelling net iets te veranderen, waardoor ze de Opiumwet omzeilen, zoals nu bij 3MMC, moeten die middelen sneller op de lijst met verboden middelen worden gezet. Daarnaast pakken we de verkoop van deze drugs via webshops aan. Deze webshops, die zich voordoen als verkopers van allerlei chemicaliën, omzeilen bewust de wet. Ook andere ondernemingen, bijvoorbeeld leveranciers van pillenstempels, dienen hierin te worden meegenomen.

3. Rookvrij is drugsvrij

Het rookverbod in de horeca gaat ook gelden voor het roken van drugs in coffeeshops. Daarmee veranderen we op korte termijn de bestaande coffeeshops in afhaalpunten.

4. De coffeeshop heeft zijn langste tijd gehad

Bij een drugsvrije samenleving, horen geen winkels waar drugs wordt verkocht. Er komt een uitsterfbeleid voor coffeeshops. Dat betekent dat er geen nieuwe vergunningen meer worden afgegeven voor coffeeshops. Het experiment gesloten coffeeshopketen is geen opmaat naar legalisering.

⁹ [https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7976132/5/20201007-RIS303540%20gewijzigd%20en%20geamendeerd%20lachgas%20\(1\)](https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7976132/5/20201007-RIS303540%20gewijzigd%20en%20geamendeerd%20lachgas%20(1))

Een nieuw normaal

Handhaving is essentieel om de norm, dat gebruik van drugs niet normaal is, kracht bij te zetten. Dit kan bijdragen aan een vermindering van drugsgebruik. Bijvoorbeeld op plekken waar veel sprake is van bezit en gebruik van drugs. Daarom stellen we voor:

1. We houden ons aan de wet

Bezit van drugs is momenteel al strafbaar¹⁰. Zo kun je een boete krijgen, of zelfs een taak- of gevangenisstraf als je meer dan één gebruikershoeveelheid op zak hebt. Deze norm gaan we helder communiceren en handhaven, daarbij moet oog zijn voor de plekken waar (steekproefsgewijze) handhaving het meest effectief is. Ook op voorlichtingswebsites over gebruik van drugs en uitgaan, wordt deze wettelijke norm helder zichtbaar gemaakt en wordt niet langer de indruk gewekt dat er niet op wordt gecontroleerd.

2. Geen algehele strafbaarstelling van gebruik

Er komt geen algehele strafbaarstelling van gebruik van drugs, om de drempel laag te houden voor zorg bij acute nood. Gemeenten behouden wel de mogelijkheid om specifieke plaatsen aan te wijzen waar gebruik van drugs in de openbare ruimte niet is toegestaan.

3. Blowverbod in de openbare ruimte

Er komt een blowverbod in de openbare ruimte. Hiermee stellen we een belangrijke norm. Tijdens het tijdelijk blowverbod als gevolg van corona-maatregelen, wordt ervaring opgedaan met effectieve handhaving van dit verbod.

4. Festivals nemen verantwoordelijkheid

Het is geen geheim dat drugsgebruik op festivals en in het uitgaansleven een prominente plek heeft. We geven burgemeesters de ruimte om in de vergunningseisen voor evenementen, dwingende afspraken over het tegengegaan van drugsbezit op te nemen, bijvoorbeeld met een waarborgsom. Meerkosten van de handhaving worden op de organisatoren verhaald. Overtreding kan als ultieme consequentie hebben dat een evenement wordt stilgelegd en/of een volgend jaar geen vergunning krijgt. Hiermee sluiten we aan bij de werkwijze van de Drank- en horecawet, waarbij exploitanten de verantwoordelijkheid hebben erop toe te zien dat er geen drugs wordt gebruikt of verhandeld in hun café. Als dit wel gebeurt worden zij geconfronteerd met intrekking van hun drank- en horecawetvergunning of sluiting van hun pand.

¹⁰ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041287/2018-09-01> & <https://www.om.nl/onderwerpen/beleidsregels/richtlijnen-voor-strafvordering/richtlijn-voor-strafvordering-opiumwet-harddrugs-2019r011>

Nederland en de wereld

We hebben als land een hoop dingen om trots op te zijn, maar ons drugsimago hoort daar niet bij. Onze hoofdstad gaat eraan onderdoor¹¹ en we liggen internationaal onder vuur¹² vanwege het feit dat we als mondiale drugsschuur opereren. Nederland moet internationaal zijn verantwoordelijkheid nemen, daarom stellen we voor:

1. We hanteren het ingezetenen criterium

Nederland, en Amsterdam in het bijzonder, moet af van het internationale drugsimago en de bijbehorende overlast. Het al bestaande verbod om "softdrugs" te verkopen aan niet-Nederlanders, wordt op korte termijn overal ingevoerd, ook in onze hoofdstad. Door het ingezetenen criterium in alle gemeenten te hanteren dringen we het risico van verplaatsing van het probleem terug. Handhaving bij invoering van het ingezetenen criterium is van belang om eventuele opkomst van illegale handel de kop in te drukken.

2. Drugsverkoop via post dringen we terug

De verkoop van drugs loopt de spuigaten uit. In Australië vinden al 100%-controles plaats op Nederlandse postpakketten. We staan open voor het voorstel om te komen tot een legitimatieplicht bij het versturen van pakketpost.

3. Nederland Gidsland

Het is goed om in ons drugsbeleid ook aandacht te hebben voor Europese samenwerking – juist vanwege het grensoverschrijdende karakter van drugsproblemen. Daarom neemt Nederland het initiatief om ook in Europa tot een gezamenlijke aanpak voor een drugsvrije Unie te komen.

4. Steun voor internationale aanpak

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) kan blijven rekenen op financiële steun vanuit Nederland. Het UNODC richt zich op het steunen van lidstaten in hun strijd tegen illegale drugs, misdaad en terrorisme in al hun verschijningsvormen en is daarnaast de hoeder van de drie drugsverdragen: United Nations Single Convention on Narcotic Drugs, United Nations Convention on Psychotropic Substances en United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. De drugsverdragen worden waar nodig aangepast met bepalingen over tegengaan van designerdrugs en Nieuwe Psychoactieve Stoffen.

¹¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2019/8/onderzoeksrapport-de-achterkant-van-amsterdam.pdf>

¹² <https://nos.nl/artikel/2338989-nederland-krijgt-slecht-imago-door-drugshandel-per-post.html>

Opkomen voor wat kwetsbaar is

Juist de meest kwetsbaren in onze samenleving zijn vaak de dupe van drugsproblematiek. In dit manifest richten wij ons vooral op het tegengaan van gebruik van drugs. Toch laat het ons niet los hoe drugscriminaliteit kwetsbare jongeren aan de onderkant van de samenleving kapot maakt. Het eerdergenoemde Pact voor de Rechtsstaat is hierbij een belangrijk vertrekpunt. We willen aandacht hebben voor deze kwetsbare groepen en stellen daarom voor:

1. Een uitweg bieden

Jongeren die gevangen zitten in de drugscriminaliteit willen we een uitweg bieden. Programma's die inzetten op een nieuwe start na een verleden met justitie, zoals die van De Hoop ggz, Stichting Herstelling en Stichting de Nieuwe Kans, krijgen landelijk navolging.

2. Omarm het Pact voor de Rechtsstaat

Het Pact voor de Rechtsstaat, een aanpak om de drugscriminaliteit de komende tien jaar met de helft terug te brengen, is het vertrekpunt bij de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. De versterking van strafrecht, financieel-economische weerbaarheid en een langdurige wijkenaanpak vormen hierbij belangrijke bouwstenen.

3. De moeder of vader is de sleutel

Ouders hebben invloed op hun kinderen en kunnen een doorslaggevende rol vervullen om te voorkomen dat jongeren het verkeerde pad op gaan. Initiatieven gericht op het bevorderen van contact tussen moeders (en vaders) om krachten en kennis te bundelen, en bijvoorbeeld de aanwezigheid van ouders op pleinen in de wijk, kunnen helpen in de omslag die in sommige buurten hard nodig is. De overheid geeft ruimte en ondersteuning aan dit soort initiatieven.

4. Wijken voor drugs is verleden tijd

Niet alleen ouders, ook de gemeenschap is aan zet. Het heeft topprioriteit om in kwetsbare wijken bewoners te winnen voor de strijd tegen drugs, ook het Pact voor de Rechtsstaat wijst hierop. Onderwijsinstellingen, sociale wijkteams, politie en gemeenten slaan de handen ineen onder regie van de gemeente. Maar we kijken ook verder. Door bijvoorbeeld in beslag genomen crimineel bezit zichtbaar te investeren in de wijk, zoals een voormalig drugspand dat wordt ingericht als buurthuis. Voor de kwetsbaarste wijken in Nederland stellen we, naar Rotterdams voorbeeld, stadsmariniers aan. Uiteraard heeft ook de wijkagent hierin een belangrijke rol. Door in te zetten op meer wijkagenten, wordt de rol van de wijkagent in de buurt versterkt.

5. Drugscriminaliteit is kansloos

Drugscriminaliteit gaat op te veel plekken samen met status en kansen. Dat maakt deze wereld verleidelijk voor jongeren die weinig andere kansen hebben of zien. Het is belangrijk dat in wijken waar drugscriminaliteit welig tiert, zichtbaar wordt dat je daar niet mee wekomt en dat criminaliteit wordt bestraft. Dit kan door buurtrechtspraak, maar ook door het uitvoeren van taak- en leerstraffen in de wijk.

6. Dure auto's afpakken

We leggen de lat voor het afpakken van geld en statussymbolen lager. Bijvoorbeeld als een dure auto wordt gebruikt die bewust niet op naam van de verdachte is gezet. We wijzigen de wet zo dat als voor de rechter duidelijk blijkt dat een auto bewust op een andere naam dan die van de verdachte is gezet, deze alsnog kan worden afgepakt. (Non-conviction based confiscation)

7. Goed boeren

Leegstaande schuren op het platteland zijn een gewillige prooi voor drugscriminelen. 1 op de 5 boeren is weleens benaderd door iemand die vermoedelijk drugs in een leeg gebouw wilde produceren¹³. We maken de regels voor sloop- en herbestemming op het platteland eenvoudiger, zodat boeren minder benaderd worden door drugscriminelen.

8. Af van drugsafval

De regeling voor particulieren voor volledige vergoeding van opruimen drugsafvaldumping blijft gelden zolang er sprake is van illegale drugsafvaldumping. Particulieren met schade op hun terrein door illegaal gedumpt drugsafval krijgen de kosten van het opruimen 100 procent vergoed in plaats van voor de helft. Deze regeling geldt nu tot 2024, maar blijft overeind zolang er sprake is van illegale drugsafvaldumping. Zo mogelijk worden de opruimkosten op de daders verhaald.

9. Rechtvaardiger straffen

De straffen voor zware drugscriminaliteit zijn te laag, ook in internationale context. Dat draagt eraan bij dat criminelen van de andere kant naar de wereld komen om hier handel te drijven. Dit werd in augustus nog eens duidelijk toen in Nijeveen bij de grootste cocaïnewaterij ooit in Nederland aangetroffen, dertien Colombianen werden gearresteerd.¹⁴ Daarom moet de maximumstrafmaat voor zware jongens binnen de drugshandel omhoog.

---

¹³ https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/user_upload/PDF/Onderzoeksrapport%20Weerbare%20Boeren%20in%20een%20Kwetsbaar%20Gebied%20TwynstraGudde.pdf

¹⁴ <https://www.ad.nl/binnenland/manege-blijkt-nederlands-grootste-cocainewaterij-13-colombianen-gepakt~ac38cd3e/>

Blijven bewegen naar een drugsvrije samenleving

Dit manifest is voor ons een beginpunt, geen eindstation. Zoals aangegeven verwachten we niet dat, zelfs als al deze stappen praktijk worden, we direct een drugsvrije samenleving hebben. Deze 34 stappen zijn ook niet uitputtend: er zijn meer stappen te bedenken. We zijn realistisch, maar ook hoopvol: omdat we ervan overtuigd zijn dat als we stappen blijven zetten, die stip op de horizon steeds iets dichterbij komt. Daarom stellen wij voor:

1. Het Nationaal Preventieakkoord wordt uitgebreid met een paragraaf specifiek gericht op drugs

Hierin wordt met verslavingszorg, onderzoeksinstituten, ervaringsdeskundigen en onderwijsinstellingen gewerkt aan een routekaart om drugsgebruik terug te dringen. Net zoals bij de afspraken over tabak, krijgen leveranciers als branche zelf geen plek aan tafel. Er komt snel meer geld voor onderzoek naar, ontwikkelen van en uitvoeren van lokale preventie.

2. Drugsvrij blijft de stip op de horizon

We vinden het belangrijk dat we nu maatregelen nemen richting een drugsvrije samenleving, en niet eindeloos blijven onderzoeken. Mocht er toch behoefte zijn aan een onderzoek door een staatscommissie, moet deze zich richten op de vraag om verdere aanbevelingen te doen om drugsgebruik terug te brengen, en kritisch te reflecteren op welke onderdelen van het overheidsbeleid drugsgebruik onbedoeld aanmoedigen.

**Christen
Unie**